

WWW

nr. 2, jrg. 1, februari 2011

Uitgave/Redactie: Wim Keizer, 023-5546387, wkeizer@soobbozh.nl.

De maand die was

Het Expertisecentrum (HEC) stelt in een op 27 januari op de VNG-site verschenen rapport over Bibliotheek.nl (BNL) vast dat “de digitale bibliotheek” tot stand moet komen in een complexe, dynamische en turbulente constellatie. Het is ook nog een programma met vier trajecten: ontwikkeling, implementatie, organisatieverandering en in-beheer-name.

Deze WWW is een weerspiegeling van de complexiteit, de dynamiek en de turbulentie waarmee het openbare bibliotheekwerk te maken heeft.

Op 31 januari kwam Bibliotheekblad met zijn nieuwe website, www.bibliotheekblad.nl. De aangekondigde wisselwerking tussen Bibliotheekblad en WWW is daarmee begonnen. De eerste WWW is goed ontvangen. Maar, zoals ik eerder schreef, het is voor mij ook een experiment. In mijn doelgroep bevinden zich personen die niets of nauwelijks iets doen op nieuwe (waaronder sociale) media, maar ook mensen die daar actief zijn. WWW is een poging beide groepen overzicht en inzicht te bieden. Suggesties ter verbetering zijn van harte welkom.

Wim Keizer,
14 februari 2011

Het Expertisecentrum: Bibliotheek.nl moet transparanter worden

Bibliotheek.nl moet meer werk maken van de transparantie van haar activiteiten en tevens meer aandacht besteden aan de samenhang van die activiteiten. Het gaat om twee vormen van samenhang:

1. De samenhang tussen de diverse voorzieningen die nu worden ontwikkeld;
2. De samenhang tussen de oplevering van de voorzieningen, de implementatie van de aansluitingen bij bibliotheken en het in beheer nemen van de voorzieningen.

Dit is de eerste operationele aanbeveling in een rapport van Het Expertisecentrum (HEC, www.hec.nl) over de Stichting Bibliotheek.nl. De aanleiding voor het laten maken van het rapport, met de titel *Toekomstgerichte Review Bibliotheek.nl*, is dat OCW, het IPO en vooral de VNG zich – zoals al meermaalen bleek – zorgen maken over Bibliotheek.nl en over de structurele kosten voor bibliotheken. OCW meldde desgevraagd dat het Sectorinstituut (SIOB) - die volgens OCW “een meesturende adviesrol” heeft - kritisch is over de subsidieaanvraag 2011 van Bibliotheek.nl. OCW vindt het niet alleen voor Bibliotheek.nl, maar voor de hele branche van belang dat er een goed beeld komt van de structurele kosten. Het is een pro-

bleem voor de hele branche dat het er nu niet is. OCW hoopt overigens wel dat SIOB en Bibliotheek.nl er onderling uitkomen en dat het SIOB groen licht kan geven over de subsidieaanvraag. *Meer in:*

<http://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/uitgelicht/bericht/1000000471>.

Citaten uit het HEC-rapport:

“Het Implementatieplan is door de VNG kritisch becommentarieerd en ook het ministerie van OCW en IPO maken zich zorgen. Deze zorgen zijn mede ingegeven door het algemene gevoel van onbehagen rondom innovatieve ICT-projecten.”

“De opzet en indeling van de deelprojecten is conform wat verwacht mag worden bij een grootschalig internet-infrastructuur- en dienstentraject. Per deelproject zijn onder meer zaken aangetroffen als een Project Initiatie Document (PID), detailplanningen, ontwikkelmethoden, overlegstructuren en testvisies.”

“Het implementatieproces zit nog in de opstartfase. De beoogde implementatiepartners en beheerpartij zijn de PSO's. Zij hebben nadrukkelijk de intentie uitgesproken deze rollen op zich te willen nemen, maar dit is nog niet bestuurlijk door de provincies bekrachtigd.”

“Namens de gemeenten geeft de VNG aan dat de financiële open einden van de digitale infrastructuur bij hen liggen. Om die reden volgt de VNG de ontwikkelingen zeer kritisch.”

“SIOB is van mening dat zij namens het departement als opdrachtgever op moet treden voor BNL. Het ministerie heeft uitgesproken dat hij het opdrachtgeverschap wil overdragen aan SIOB.”

“Het ministerie is van plan om vanaf eind 2011 de subsidiëring van de ontwikkeling en het beheer van de digitale infrastructuur via SIOB te laten lopen.”

“Los van deze factoren constateren de onderzoekers dat er sprake is van een onheldere situatie betreffende de positie van SIOB ten opzichte van BNL. Het is duidelijk dat er verschillen van inzicht zijn over de positie van SIOB ten opzichte van BNL.”

“De turbulente bestuurlijke omgeving heeft ook rechtstreeks invloed op onzekerheid over de toekomstige bekostiging.”

“BNL opereert in een complex bestuurlijk krachtenveld met flink wat dynamiek.”

“De grote verandering of innovatie die moet leiden tot vitale bibliotheken met maatschappelijke waarde moet plaatsvinden bij de bibliotheken zelf. Deze verandering vindt plaats als voldaan is aan tenminste drie voorwaarden: de bibliotheken delen de visie, ze hebben het vermogen hun werkwijze en organisatie te veranderen en ze hebben voldoende financiële ruimte om de veranderingen mogelijk te maken.”

“Het verandervermogen van bibliotheken is een punt van zorg. Er zijn de onderzoekers geen indicaties hieromtrent bekend, maar verondersteld kan worden dat er in de populatie van bibliotheken sprake is van flinke diversiteit in de volwassenheid waarmee men met ICT omgaat.”

SIOB: rolverdeling beoordeling projecten

Het Sectorinstituut (SIOB) heeft OCW in een brief van 24 november 2010 een voorstel gedaan over de wijze waarop beoordeeld wordt of de resultaten van de projecten die in 2009 door OCW zijn gehonoreerd uit de subsidieregeling bibliotheekinnovatie (iets meer dan € 7,5 miljoen) een plek kunnen krijgen in het “landelijke servicenetwerk” (ofwel: in aanmerking kunnen komen voor aansluiting op de digitale infrastructuur van Bibliotheek.nl, zoals Bibliotheek.nl het zelf noemde in haar subsidieaanvraag 2011).

In de brief, die WWW (en dus Bibliotheekblad) verkreeg uit vrije nieuwsgaring, staat dat het SIOB met de ontvangers van de subsidie gesprekken heeft gevoerd en dat daar scenario's zijn geschetst over overdracht en borging. “Die scenario's raken de discussies die met de PSO's gevoerd worden over beheer, exploitatie en implementatie en de afspraken die in het charter tussen de overheden zijn gemaakt”, zegt de brief. “Tegelijk raakt die discussie de rolverdeling zoals deze tussen VOB, SIOB en Bibliotheek.nl wordt vormgegeven. Het SIOB zal in overleg met de andere centrale partijen de criteria opstellen op basis waarvan beslist wordt of een product of dienst een plek krijgt in het landelijke servicenetwerk.”

De brief stelt de volgende rolverdeling voor:

- De VOB spreekt zich uit over de wenselijkheid van een product;
- Het SIOB beoordeelt en prioriteert ontwikkelingen, vanuit zijn coördinatierol;
- Het “landelijk servicenetwerk”, waar uitvoerende partijen deel van gaan uitmaken, ontwikkelt, beheert en exploiteert.

Meer in:

<http://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/uitgelicht/bericht/1000000544>.

SIOB: in 17 projecten al innovatienetwerk

“In het licht van een sector die gekenmerkt wordt door een veelheid aan organisatorische dwarsverbanden stellen wij u in deze fase voor om de gezamenlijke innovatieprojecten te beschouwen als een eerste uitwerking van de netwerkgedachte. Het Sectorinstituut heeft in de ontwikkeling van deze 17 projecten de facto een innovatienetwerk zien ontstaan. Met de focus op toepasbaarheid, opschaalbaarheid en de dialoog daarover is de basis gelegd voor een functionerend innovatienetwerk na de oplevering van de projecten eind december.”

Dat schreef het Sectorinstituut (SIOB) in dezelfde brief van 24 november 2010 aan OCW waarin werd ingegaan op de rolverdeling bij de beoordeling van de resultaten van de 17 pro-

jecten (zie bericht hiervoor). *Meer in:*
<http://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/uitgelicht/bericht/1000000544>.

OCW moest SIOB in 2010 extra betalen

OCW heeft over 2010 uit het bedrag van € 20 miljoen voor bibliotheekinnovatie (de zogenoemde enveloppegelden) een BTW-supplement van € 1,9 miljoen aan het Sectorinstituut (SIOB) moeten betalen. Zoals bekend wordt het SIOB betaald uit het OCW-budget voor de besteltaken. In 2011 moest daar in verband met het feit dat het SIOB door de Belastingdienst niet is aangemerkt als BTW-bedrijf echter € 1,6 miljoen aan toegevoegd worden voor de leesgehandicapten en € 300.000 voor de andere besteltaken.

Dit meldde OCW desgevraagd op de vraag hoe de vernieuwingsgelden van 2010 precies besteed zijn. *Meer in:*
http://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/nieuwsarchief/bericht/100000547/ocw_moest_siob_in_2010_extra_betalen.

Bibliotheek.nl: planning implementatie

De stichting Bibliotheek.nl is in januari begonnen met het opstellen van een implementatiedraaiboek voor de aansluiting van bibliotheken op de White label website-infrastructuur (WLWI), de Nationale Bibliotheek Catalogus (NBC) en het Datawarehouse (DWH). In dat draaiboek worden de resultaten verwerkt van de intakegesprekken die Bibliotheek.nl van juni tot oktober 2010 met bibliotheken gevoerd heeft. Welke bibliotheken dat waren, kon worden gevolgd op de twitterpagina van accountmanager Naomi Deegenaars (<http://twitter.com/naode>).

Meer in:
http://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/nieuwsarchief/bericht/100000528/bibliotheek_nl_maakt_planning_implementatie.

Bibliotheek.nl schakelt M&I/Partners in

De stichting Bibliotheek.nl heeft M&I/Partners (www.mxi.nl) ingeschakeld om behulpzaam te zijn bij verkrijgen van het door velen gewenste grotere financiële inzicht in de gevolgen voor bibliotheken van de activiteiten van Bibliotheek.nl.

Bibliotheek.nl meldde desgevraagd aan de leden van SOOB NH en BOZH en op haar website dat begin februari gestart wordt om in samenwerking met M&I/Partners een nader kostenonderzoek onder een representatieve steekproef van 20 tot 30 bibliotheken te houden. Doel: meer inzicht krijgen in de huidige ICT-kosten. *Meer in:*

http://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/nieuwsarchief/bericht/100000532/kosten_bibliotheek_nl_schakelt_mi_partners_in.

NBD/Biblion: plankklaar koppelen

Bibliotheken Het Markiezaat en Haarlemmermeer doen mee aan een pilot van NBD/Biblion betreffende "plankklaar koppelen" van boeken. Na een korte proefperiode zal het mogelijk zijn overige bibliotheken gefaseerd aan te sluiten.

Dat staat in een Nieuwsbrief van NBD/Biblion.

Reeds eind 2009 vertelde NBD/Biblion bezig te zijn met deze nieuwe service, waarvan de Centrale Catalogus voor Openbare Bibliotheken (CCOB) volgens haar een bijproduct is.

Plankklaar koppelen houdt in dat het koppelen van boeken met het automatiseringssysteem van de bibliotheek, inclusief financiële administratie en bijwerken van de catalogus, automatisch verricht wordt. Dit bespaart de bibliotheek een flink aantal handelingen. En: de service is gratis. Door de on-line-verbinding met het systeem van NBD/Biblion, de CCOB, wordt de catalogus van de bibliotheek automatisch bijgewerkt. De leverancier van het lokale bibliotheeksysteem moet aanpassingen verrichten om de verwerking mogelijk te maken. NBD/Biblion is daarover in gesprek met Infor en HKA. *Meer in:*

http://www.nbdbiblion.nl/nieuwsbrief/plankklaar_koppelen.html.

Nadenken over Bibliotheek 4.0

Terwijl we nog nauwelijks weten wat een Bibliotheek 2.0 (afgezien van een forumwebsite, bibliotheek20.ning.com) precies is en er nog nagedacht moet worden over Bibliotheek 3.0, begint de commissie Digitale Bibliotheek van de VOB dit jaar al aan Bibliotheek 4.0. Dat is de ambitie voor een digitale bibliotheek die gedeeld wordt met alle collega's. Dit blijkt uit het programma 2011 van de commissie, zoals gepubliceerd op de website van de VOB. *Meer in:*

<http://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/nieuwsarchief/bericht/100000522>.

Marketing van de marketing

De commissie Marketing van de VOB komt met een visie op de positionering van de openbare bibliotheek. Dat blijkt uit het programma 2011 van deze commissie, zoals gepubliceerd op de VOB-site. De vraag "wie zijn wij?" wordt bekeken vanuit het perspectief van de gebruiker en vanuit het perspectief van de bibliotheek. De commissie vindt dat marketing verder veranderd moet worden bij de bibliotheken en wil aandacht besteden aan "marketing van de marketing". *Meer in:*

<http://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/nieuwsarchief/bericht/100000521>.

Gemeentelijke lasten, eigen huis en bibliotheek: positieve geluiden

"Natuurlijk. Je voelt de hoge gemeentelijke lasten in je porte-

monnee. Maar ik moet eerlijk zeggen dat ik wel vind dat we daar veel voor terugkrijgen. We lezen nogal veel en vooral mijn vrouw bezoekt dan ook regelmatig de bibliotheek.”

Dat zegt een woordvoerder van een gezin uit Wassenaar in *Eigen huis magazine* (februari 2011), het orgaan van de Vereniging Eigen Huis.

Traditiegetrouw kijkt het blad weer naar de gemeentelijke lasten, waar geen woningbezitter aan ontkomt. Met € 1.050 voor een doorsnee-inwoner is Wassenaar de duurste gemeente. Met € 460 is Terneuzen de goedkoopste.

Maar inwoners van beide gemeenten zijn erg tevreden over wat ze voor hun geld terugkrijgen. In beide gemeenten staat de bibliotheek daarbij hoog in het lijstje, naast zaken als huisvuil ophalen. *Meer in:*

http://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/nieuwsarchief/bericht/100000571/gemeentelijke_lasten_eigen_huis_en_bibliotheek_positieve_geluiden.

Versnipperd bij Onderwijstentoonstelling

Bibliotheek.nl, Biebsearch, Boek1boek en Kunst van lezen vertegenwoordigden het openbare bibliotheekwerk van 25 t/m 29 januari op de Nationale Onderwijstentoonstelling (NOT). Er kwamen ruim 55.000 personen. Op de site van de Stichting Bibliotheek.nl staat er feitelijke informatie over:

http://www.stichtingbibliotheek.nl/Nieuws_not%20verslag.htm.

Mark Deckers van de Overijsselse Blauwe Brug BV was er ook. Hij vond het prut, flut en prut dat de bibliotheken zich naar het onderwijs versnipperd opstellen. En kwam met een driepunten-plan om op de volgende NOT (over twee jaar) *gezaamenlijk* met een stevig aanbod te komen:

<http://www.markdeckers.net/2011/02/mark-driepuntenplan.html>.

Twitterature

Penguin is op het idee gekomen een deel van de wereldliteratuur te publiceren in de vorm van tweets: *The Worlds Greatest Books in Twenty Tweets or Less*. *Meer in:*

<http://us.penguingroup.com/static/pages/features/twitterature.html>.

Afspraken VOB, Bibliotheekblad en WWW

Namens de VOB hebben **Ap de Vries** (directeur) en **Erik Jurgens** (voorzitter) en namens de door de VOB als zodanig aangewezen “bibliotheekpers” **Eimer Wieldraaijer** (Bibliotheekblad) en **Wim Keizer** (WWW) op 10 januari een gesprek gevoerd over de openbaarheid van de VOB-ledenvergaderingen en andere VOB-bijeenkomsten. De aanleiding was het feit dat de oktobervergadering 2010 besloten was. Zoals bekend had “de bibliotheekpers” daar kritiek op. De VOB had de bibliotheek-

pers uitgenodigd hierover te komen praten.

Op 10 januari zijn er afspraken gemaakt die schriftelijk zijn vastgelegd. De afspraken gelden vooralsnog voor een jaar. Bij VOB-vergaderingen en -bijeenkomsten zal de bibliotheekpers worden toegelaten. Indien de voorzitter echter aangeeft dat bepaalde, gevoelige onderwerpen (zoals de inzet van CAO-onderhandelingen, gevoelige financiële gegevens van de VOB of zaken waar veel leden geen publiciteit over wensen) zich niet lenen voor publicatie, zal de bibliotheekpers daar niet over publiceren, indien ze besluit bij (dat deel van) de vergadering aanwezig te zijn of te blijven.

De bibliotheekpers heeft ingestemd met de afspraken, maar wel aangegeven dat indien zij zelf besluit bij (dat besloten deel van) de vergadering of bijeenkomst niet aanwezig te zijn of te blijven, het recht op vrije nieuwsgaring onverkort blijft gelden. Over *twitteren* uit vergaderingen door anderen dan de vertegenwoordigers van Bibliotheekblad en WWW is niet gesproken.

Wat Wim Meent (WWM)

Werkconferenties voldoende als compensatie voor gebrek “eigenaar”?

Het Expertisecentrum (HEC) komt in zijn *Toekomstgerichte Review Bibliotheek.nl* met een aantal operationele aanbevelingen. De belangrijkste is: meer transparantie en betere communicatie. Lijkt mij heel zinvol.

Ook komt het HEC met een bestuurlijke aanbeveling: *eigenlijk* zou er één eenduidige eigenaar, een *Senior Responsible Owner*, moeten zijn, maar het is in de huidige bestuurlijke constellatie niet eenvoudig om zo'n rol in te vullen. Aanbevolen wordt *jaarlijkse werkconferenties* te houden. Ook zou Bibliotheek.nl zich vaker moeten verstaan met de charterpartners (OCW, IPO en VNG).

Reactie Bibliotheek.nl

Bibliotheek.nl heeft in een reactie aan OCW laten weten de operationele aanbevelingen over te nemen. Ook de communicatie zal worden versterkt. Bibliotheek.nl benadrukt wat de ingewikkelde, bestuurlijke kant betreft dat het *de afnemers* (dus de bibliotheken) zijn die een doorslaggevende rol spelen. “Concreet betekent dit voor ons dat wij de interactie met de deelnemende bibliotheken zullen intensiveren, onder meer via nauw overleg met de VOB en door middel van de instelling van een Gebruikersraad.”

Voldoende soelaas?

Al meermalen heb ik in *Bibliotheekblad* en in de *Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk* op bestuurlijk gebied vastgesteld wat ook HEC constateert. Ik heb er twijfels bij of de aanbevolen remedie - houden van werkconferenties, waarin alle betrokkenen actief meedoen - wel voldoende soelaas biedt. Een Gebruikersraad kan misschien wel wat helpen, maar “de kritische vrienden” die in 2009 het werk van de Projectgroep Biblio-

theekinnovatie hebben begeleid, waren achteraf gezien niet kritisch genoeg. Niet tegenover de mensen van de Projectgroep Bibliotheekinnovatie en later van Bibliotheek.nl die op de werkvloer het werk moeten doen, maar wel tegenover de hele ingewikkelde bestuurlijke context met wisselende krachten en machten waarin het programma van Bibliotheek.nl zich met vier verschillende trajecten bevindt. Die zijn:

- Ontwikkeltraject;
- Implementatietraject;
- Organisatieveranderingstraject;
- "In-beheer-name"-traject.

Volgens mij is het proces bestuurlijk ook nog ingewikkelder dan HEC aangeeft. Zo heb ik niets in het rapport gelezen over de rol van NBD/Biblion (leverancier van "Plankklaar koppelen" van boeken met een CCOB: de Centrale Catalogus Openbare Bibliotheken), over de rol van OCLC en de rol van het Consortium Gemeenschappelijke Informatie-Infrastructuur (GII), waarin ook de Koninklijke Bibliotheek en de universiteitsbibliotheken (samen UKB genoemd) zitten. Daar ben ik in de vorige WWW al op ingegaan, naar aanleiding van een brief die VOB, Plusbibliotheken, SIOB en Bibliotheek.nl gezamenlijk zonden aan de Stuurgroep van het Consortium.

Feiten op tafel

HEC beveelt een grotere transparantie en meer communicatie aan. Die aanbeveling moet volgens mij niet alleen Bibliotheek.nl betreffen, maar ook de andere Haagse partijen die nauw betrokken zijn bij de ontwikkeling van "de digitale bibliotheek". Ik wil niet overdreven pessimistisch of optimistisch doen (dat doet geen recht aan degenen die met grote inzet werken aan de digitale bibliotheek), maar realistisch zijn. Om dat te kunnen, moeten de feiten tijdig en met grote regelmaat *gewoon* op tafel komen. De vrienden van de digitale bibliotheek mogen er best wat kritischer op toezien dat dit ook werkelijk gebeurt.

Sociale media: gemengde gevoelens

Ik doe actief mee aan sociale media zoals Bibliotheek 2.0, Facebook en LinkedIn. Aan *twitteren* ben ik niet begonnen, maar ik volg wel een aantal kwetteraars. Verder werk ik mee aan de nieuwe website van Bibliotheekblad, www.bibliotheekblad.nl. Ik zie de positieve kanten, maar heb ook bedenkingen. Gemengde gevoelens zagezegd.

In de vorige WWW citeerde ik **Jonathan Franzen**, die naar aanleiding van een interview in *Humo* over zijn laatste boek *Vrijheid* zei: "De laatste vijftien jaar zijn we zo overstelpt met allerlei nieuwe technologieën dat het verleidelijk is te denken dat de mens uit de oude wereld valt, zoals je van een klif valt, en dat hij, als hij daar beneden te pletter is geslagen, er compleet anders uitziet. Maar de mens kan tegen een stoot: mensen blijven mensen, ongeacht de technologische vooruitgang. Zoals wel vaker in de geschiedenis zal er een reactie op gang komen. Heel die technologische revolutie voelt niet langer aan als de radicaal bevredigende omwenteling die ons beloofd was, maar als een onplezierige, onbevredigende dwang en

afleiding. Een *deel* van de bevolking is het vandaag al zat en roept: "Genoeg!"

Waarom ik af en toe mopper

Deze uitspraken van Franzen inspireerden me tot een bijdrage over Sociale media op het sociale medium [Bibliotheek 2.0](#).

Punt 1 van die bijdrage is dat ik het lastig vind te kiezen tussen al het nieuws dat zich aandient en dat niet elke keutel op sociale media meteen een heerlijk informatiebrokje is.

Punt 2 is dat ik een relatie zie tussen een te veel aan meningen en een tekort aan feiten enerzijds en sociale media anderzijds.

Punt 3 is dat ik, in het spoor van punt 2, ook een relatie zie tussen de opkomst van het populisme en sociale media.

En punt 4 is dat ik las dat de waarde van Facebook astronomische cijfers gaat bedragen, omdat het een instrument is waar steeds gerichter mee geadverteerd kan worden. Facebook weet steeds meer details van steeds meer mensen. Ik voel me daar ongemakkelijk bij.

M'n hele bijdrage over sociale media, met de kop *Waarom ik af en toe wat mopper over sociale media*, en reacties staan op:

<http://bibliotheek20.ning.com/forum/topics/waarom-ik-af-en-toe-wat-mopper>.

Is een SIB beter dan een SIOB?

"Dat de directeur van de Vereniging voor Openbare Bibliotheken in het vakblad voor de openbare bibliotheken, Bibliotheekblad, voorstelt dat het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken de gehele bibliotheeksector zou moeten gaan coördineren, klinkt mij erg naïef in de oren. Het duidt op een gebrek aan visie op de bibliotheek- en informatiesector, dat ik in de openbare bibliotheekwereld vaker tegenkom. Misschien begrijpelijk, want openbare bibliotheken zijn nog steeds vooral een lokaal fenomeen, maar in de benadering van de sector als geheel veel te simplistisch gedacht."

Dat zegt **Josje Calff**, adjunct-directeur van de UB Leiden en lid van de Raad van Toezicht van het Sectorinstituut, op de website van Bibliotheekblad naar aanleiding van een interview dat ik met **Ap de Vries** (de door Josje bedoelde directeur) had (gepubliceerd in papieren Bibliotheekblad nr. 1/2011). Ook **Bas Savenije**, directeur KB en voorzitter Consortium Gemeenschappelijke Informatie-infrastructuur (GII), toont zich geen voorstander van een SIB.

Ook ik naïef?

Oei, laat ook ik nou gedacht hebben dat een SIB misschien beter is dan het SIOB. Maar volgens Josje Calff is dat naïef en duidt het op een gebrek aan visie op de bibliotheek- en informatiesector. Het meest voor de hand liggende gremium voor enige coördinatie in de bibliotheeksector is volgens haar het GII-Consortium.

Tja, misschien is dat zo, maar ik heb wel een aantal vraagtekens bij dat Consortium. Die heb ik toegelicht op de sites van Bibliotheekblad en Bibliotheek 2.0,

<http://www.bibliotheekblad.nl/rubrieken/peiling/item>

respectievelijk

<http://bibliotheek20.ning.com/forum/topics/sib-in-plaats-van-siob-naieve>.

“Macht is een zegen”

“Macht, welke wordt aangewend om de baas te spelen over de medemens en om bij te dragen tot eigen glorie, wordt terecht veracht. Doch macht in een tijd van nationale crisis, wanneer iemand meent te weten welke opdrachten gegeven moeten worden, is een zegen.”

Dit is een citaat van **Winston Churchill** in een beschouwing die hij in zijn memoires over WO II geeft, naar aanleiding van het feit dat hij in mei 1940 tot premier van Groot-Brittannië werd gekozen. Hij was toen 65 jaar oud.

Het HEC stelt vast dat er *eigenlijk* voor de activiteiten van Bibliotheek.nl een *Senior Responsible Owner* nodig is. **Chris Wiersma** koos als mogelijk strategiescenario voor de openbare bibliotheken “Ten aanval”, met Churchill als voorbeeld.

Reden voor mij om mijn al lang bestaande fascinatie voor Churchill in m'n eerste *gastblog* op de site van Bibliotheekblad te beschrijven:

<http://www.bibliotheekblad.nl/rubrieken/gastblogs/bericht/1000000550>.

Wat Henk Meent

Koudwatervrees ambtelijke types

Naar aanleiding van de brief van VOB, Plusbibliotheken, SIOB en Bibliotheek.nl aan de Stuurgroep van het Consortium GII waar ik in de vorige WWW over berichtte, stuurde **Henk Middelveld**, oud-lid Raad van Bestuur Rijnbrink Groep, de volgende reactie:

Bij de verhalen over vendor lock-in kreeg ik een beetje de slappe lach en een gevoel van "ze leren het nooit". Als je zaken doet met een leverancier moet je toch altijd uitkijken hoe vast je aan zo'n partner komt te zitten. Als je vroeger kasten van Bomefa kocht, wist je bijna zeker dat je ook je volgende kasten bij die club kocht, omdat je inrichting dan een zekere eenheid bleef uitstralen. En ik heb nooit dat gevoel gehad dat ik er voor eeuwig aan vast zat. Bovendien, het was gewoon een goed product. Nu met de ICT is dat volgens mij ook zo, je kiest op een gegeven moment een leverancier en dan zit je er een tijd aan vast. Als je altijd elk moment wilt kunnen switchen van leverancier, dan heeft dat een prijs die openbare bibliotheken niet kunnen betalen.

Als je niet vast wilt zitten aan een leverancier, dan maak je het toch zelf? Je kan toch een bedrijf oprichten waarvan jij eigenaar bent en die je het gewenste product gaat leveren? Zo was de sector toch eigenaar van NBD/Biblion en van PICA, dat in OCLC is opgegaan? Ze hebben dat eigenaarschap slecht uitgeoefend, maar dat doet aan het principe niets af. En als je zeer substantieel zaken doet met OCLC, dan kun je toch een zetel in het bestuur eisen of aandelen, zoals wij destijds in ALS

hadden.

Ik proef er ook iets in van koudwatervrees van ambtelijke types die niet weten wat zaken doen is.

Wat Wim nog niet Weet (WWnnW)

Twee dingen te weten gekomen

Sinds de WWW van januari 2011 ben ik twee dingen te weten gekomen die ik toen nog niet wist:

- Hoe de OCW-innovatiegelden (globaal gesproken) in 2010 zijn aangewend. Zie pagina 4 in deze WWW: *OCW moest SIOB in 2010 extra betalen*.
- Wat het SIOB OCW voorstelde over innovatienetwerken. Zie pagina 3 in deze WWW: *SIOB: in 17 projecten al innovatienetwerk*.

Blijft nog staan:

- De specificatie van de gelden van 2010 zoals ze door Bibliotheek.nl besteed zijn. Die staan straks in de komende jaarrekening van Bibliotheek.nl.
- Wanneer de subsidieaanvraag 2011 van de Stichting Bibliotheek.nl officieel gepubliceerd wordt.
- Het advies van het SIOB aan OCW over deze subsidieaanvraag.
- De besteding van de OCW-gelden in 2009 (grotendeels door de Projectgroep Bibliotheekinnovatie). OCW verwacht daar op 1 mei duidelijkheid over te hebben.

Vragen over catalogi

Wat ook staat, zijn vragen omtrent de Centrale Catalogus voor OB'en (CCOB) van NBD/Biblion, de Nationale Bibliotheek Catalogus (NBC) van Bibliotheek.nl en Worldcat van OCLC.

In de discussie over een SIB of een SIOB

(<http://bibliotheek20.ning.com/forum/topics/sib-in-plaats-van-siob-naieve>) zegt **Johan Stapel**, projectleider NBC bij Bibliotheek.nl, over wel of niet kunnen aanbieden van door mij gesuggereerde keuzemogelijkheden in de soorten catalogi (met hopelijk verschillende kostenplaatjes): "Het lijkt me niet verstandig om omwille van het hebben van een keuzemogelijkheid verdubbelingen in de infrastructuur te realiseren. De landelijke zoekfunctie moet berusten op het principe dat er een centraal punt is waarin de volle breedte van de netwerkcollectie wordt geregistreerd. In de zoekfunctie kan je vervolgens gemakkelijk onderscheid maken naar bibliotheektype, materiaaltipe, type doelgroep etc. Als je alleen de (inhoud van de) CCOB wilt zien, leg je dus gewoon een zoekfilter over de NBC. Zo'n zoekfilter kan ook worden aangeboden in de vorm van een app of een widget. Het is dus niet een **of-of-keuze**, maar een **en-en-verhaal**."

Mijn reactie daarop is dat dit de volgende vragen oproept:

"Is een NBC van OB'en, UB'en en KB gezamenlijk een *onmisbaar* ingrediënt van de gemeenschappelijke informatie-

infrastructuur, ofwel: is een informatie-infrastructuur zonder NBC (van OB'en, UB'en KB samen) niet denkbaar? Wat jij nu noemt: 'een centraal punt waarin de volle breedte van de netwerkcollectie wordt geregistreerd'.
Als dat zo is, dan geldt jouw of-of-verhaal dus *binnen* de NBC en is het niet echt een en-en-verhaal.

Als het niet zo is, dan zie ik als of-of-varianten (en wellicht ook en-en-varianten) voor OB'en de volgende (voor zover ik begrijp uit de tot nu toe gevoerde discussies):

- de CCOB, zoals in ontwikkeling bij NBD/Biblion;
- een NBC;
- Worldcat (met overslaan van NBC, waarmee we volgens **Josje Calff** wellicht miljoenen kunnen besparen).

Klopt dat, of zit hier een denkfout?

Dan is er nog een vraag: is een NBC van OB'en, UB'en en KB samen denkbaar *zonder* OCLC, of zitten we daarmee vast aan OCLC?

En dan de laatste vraag: weten alle OB'en, UB'en en KB al dat ze een netwerkcollectie hebben, of denken ze wellicht nog dat ze elk apart - ook binnen de bibliotheektypen - hun eigen collectie hebben?

En als dat laatste het geval is, wat mij niet onaannemelijk lijkt, wat gebeurt er dan om al die afzonderlijke collecties een netwerkcollectie te laten worden?

Is daar landelijk iemand mee bezig? Zelfs alleen al binnen de OB-wereld zou ik niet weten wie dat is."

Johan noemt dit goeie vragen. We gaan er in een gesprek nader op in. Dus even geduld nog.

Colofon

WWW is een uitgave van Wim Keizer. Hij is ambtelijk secretaris van de Stichtingen Overleg Openbaar Bibliotheekwerk Noord-Holland, Bibliotheekenoverleg Zuid-Holland en Samenwerkende PSO's Nederland. WWW wordt gemaakt op persoonlijke titel, in nauwe samenwerking met *Bibliotheekblad* (www.bibliotheekblad.nl), en gaat over de officiële vernieuwing van het openbare bibliotheekwerk.

WWW staat voor *Wat Wim Weet*. Wat Wim Weet, weet ik door te vragen Wie, Wat en Waarom? Waar, Wanneer en Hoe? En door te kijken op het WereldWijde Web.

Ik weet wat ik weet en wat ik niet weet. Maar er zijn vast ook feiten van welke ik niet weet dat ik ze niet weet. Tips en documenten zijn van harte welkom! Mijn motto is: *Comment is free, but facts are sacred*. Ook reacties zijn van harte welkom en worden geplaatst als voor- en achternaam vermeld worden (en bij voorkeur ook de functie). Ze kunnen worden gemaild aan wkeizer@soobbozh.nl. De bibliotheekvernieuwing verdient discussie *in het openbaar*.

WWW is digitaal ontsloten, vooralsnog op de website van het Netwerk van Directeuren: www.netwerkvandirecteuren.nl. Wie rechtstreekse toezending wil, kan een mailtje sturen aan wkeizer@soobbozh.nl.